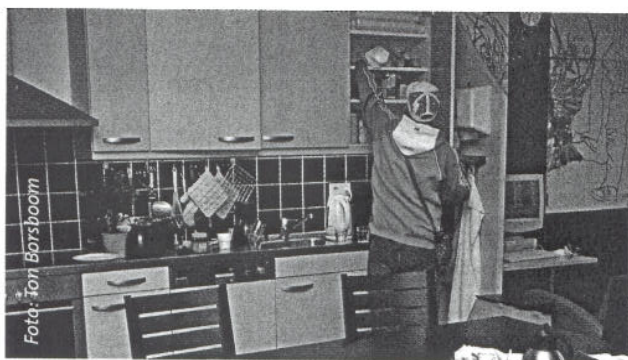

Tai chi en wijnbladeren

Het Utrechtse ABC-project ademt een huiselijke sfeer.

“Adem uit en draai door met die heup!” Als een volleerd tai-chi-meester danst psycholoog Tom van Wel door de eetkamer. Nauwgezet volgt een handvol bewoners zijn bewegingen.

‘Complementaire zorg’ zouden zulke activiteiten elders heten, maar binnen het ABC-project maken ze een vitaal deel uit van de behandeling. “Opleiding, werk of een zinvolle vrijetijdsbesteding zijn hier net zo belangrijk als een Liberman-module”, verklaart Van Wel de aanpak van het centrum voor jongvolwassenen met een psychotische stoornis. “We willen voorkomen dat jongeren tussen cliënten met zwartgerookte vingers en trillende handen terechtkomen. Voor ons is een behandelvraag daarom direct een rehabilitatievraag. Als je als jongere een psychose krijgt, wil je daar helemaal niet aan. Je wilt zelfstandig wonen, geld verdienen en een leuke vriend of vriendin, dat is het echte leven.”

Eetkeuken

Om hospitalisatie voor te zijn, worden jongeren binnen de jeugdpoort van Altrecht zoveel mogelijk ambulante behandeld. En als opname nodig is, dan achter een gewone voordeur. Het monumentale pand in de Utrechtse binnenstad ademt een huiselijke sfeer. In de ruime eetkeuken bespreekt Feysel, die zelfstandig woont, met gastvrouw Nелиe wat hij die avond voor de club zal koken. Het worden gevulde wijnbladeren.

Cliënten hechten aan huiselijkheid, weet Van Wel. Maar de verlokkingen van de stad met haar kroegen en coffeeshops zijn soms erg dichtbij. En dan is er de beperkte privacy. “Dat je de hele tijd met anderen bent, is soms wel moeilijk”, zegt bewoonster Virginia. “Ik ga niet tussen andermans rotzooi zitten, daarvoor ben ik hier niet.” Medebewoner Amar heeft zo zijn eigen manier om af te reageren. Als hij 's nachts niet kan slapen, schrijft de aspirant-hiphopper *lyrics*. “Je moet jezelf sterk houden, anders word je depressief”, legt hij uit.

Voor Virginia geen hiphop, maar havo. “Het zal moeilijk wor-

den”, verzucht ze. “Door die psychose heb ik er hoogtevrees bij gekregen. En op school moet je veel trappen lopen.”

“Soms raken jongeren gedemoraliseerd van een psychose en willen ze niks meer”, weet psychiater Ingeborg Siteur. “Dus als je niks doet, gaan ze nergens heen. Maar je wilt ze ook niet te veel uit handen nemen, want dan ga je betuttelen.”

Bij het streven naar vermaatschappelijking stuit het ABC buitenshuis op de nodige hindernissen. “Het economische tij is ongunstig”, zegt Siteur. “En werkgevers willen vaak geen gebruik maken van allerlei regelingen, terwijl ze heel aantrekkelijk zijn.” Vooroordelen, vermoedt Van Wel. “Onze jongeren kunnen werk vaak minder lang volhouden, de concentratie is minder. Maar ze zijn natuurlijk niet zwakzinnig of agressief, zoals vaak gedacht wordt.”

Ondanks zulke vooroordelen blijft het ABC-credo: naar buiten.

“De familie is vaak bang dat dat te veel druk en dus crisis geeft”, zegt Siteur. “Wij denken: doe maar, want die decompensatie kan toch wel komen en van niets doen krijg je ook stress.” (PvdP) ◀

Een op de tien ggz-cliënten heeft een ‘echte’ baan

Nederland kent naar schatting 72.000 mensen met ernstige en langdurende psychische problemen. Minimaal 48.000 van hen zijn langdurig in begeleiding. 8.000 van hen verblijven in ggz-voorzieningen. Het leeft zelfstandig of in een beschermde woonvorm. In vergelijking met andere burgers hebben zij een kleiner sociaal netwerk. Ze zijn vaker ongehuwd (zestig procent) of partnerloos (driekwart).

De meeste langdurige zorggebruikers willen op termijn weer een betaalde baan (negentig procent had een baan), maar dat lukt vaak niet. Een op de twee verricht wel vrijwilligers- of betaald werk, of volgt een opleiding of een reïntegratieproject naar arbeid. Tien procent werkt in een ‘reguliere’ baan, zeven procent in de sociale werkvoorziening.

Ongeveer 100 arbeidsrehabilitatiecentra bieden onbetaald werk aan in beschutte werkplaatsen. De afgelopen vijftien jaar is er een oriëntatie geweest op begeleiding naar regulier werk. Regionale cijfers geven het volgende beeld: een derde stroomt uit naar regulier (doorgaans gesubsidieerd) betaald werk, een derde naar vrijwilligerswerk en nog eens een derde naar andere bezigheden en nog eens een derde naar andere bezigheden (BK)

Bron: Meedoen. Monitorrapportage vermaatschappelijking. Trimbos-instituut 2004